

Telegrafu' este Duminec'a si Joi'a la fie-care d'ne septemani cu adausul Foisio'rei. — Prenumeratiunea se face in Sabiu' la expeditura' foiei, preafara la 3. r. poste cu bani za'ta' prin scrisori francate, adresate câtra expeditura. Pretulu' prenumeratiunei pentru Sabiu' este pre anu 7 fl. v. n. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Trujelul din Monarhia pre unu anu 8 fl. 60. o jumetate de anu 4 fl. v. n. Pentru princ. si tiori atreine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a ôra cu 7 cr. sirulu, pentru a d'oi'a ôra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. n.

Insemnatatea alegerilor pentru sinodu.

Spre a întielege insemnatatea alegerilor pentru ori-ce corpu reprezentativu s'eu legiuitoriu; se recere o maturitate pre partea alegatorilor, dupa cum abé o aflâmu in cele mai culte staturi ale continentului. Si totusi alegerile de deputati spre reprezentarea poporului, respective participarea acestu'ia la legislatiune si guvernarea autonoma: numai atunci potu avé sensulu celu adeveratu si efectulu cuviinciosu, cându poporul autonomu alegatoriu scie apretiu' dreptulu de alegere ce i se concede prin constitutiune si scie alu întrebuinti'a in favorulu seu resp. in favorulu causeru sale.

Sistemulu de representatiune a poporului in legislatiune si administratiune, se baséza pre autonomi'a poporului alegatoriu, conformu cârei'a poporul apare chiamatu si îndrep-tâtulu a-si pregati si croi insusi destinitile sale, norme si conditiunile pentru esistinti'a si prosperarea sea morale si intelectuale. Autonomi'a acé-st'a a poporului e dreptulu celu mai eminentu ce-lu garantéza constitutiunea; de ea inse se scie folosi numai acelu poporu, care pre l'anga insemnatatea autonomiei, cunósce totu odata si modalitatea eserciarei ei precum si conditiunile pentru prosperarea sea; pentru cá astfelu sa-si aduca la valóre vointi'a sea, vointi'a inse, carea intr'adeveru si promovéza interesele cele bine întielese ale sele!

Biserici'a nôstra resaríténa e autonoma; pentru-ca puterea statului n'are in legislatiunea si administratiunea nôstra bisericésca, decâtu suprem'a inspectiune, carea inse inca nu se refere la cestiunile interne, ci numai si numai la relatiunea din afara între ambele corporatiuni morale. Conformu constitutiunei nôstre bisericesci se afla dreptulu de legislatiune si administratiune in mânilu poporului: pentru-ca reprezentantiu poporului compunu corpurile nôstre bisericesci legislative si administrative, ei alegu chiaru oficiele si dignitâtile bisericesci.

Se întielege de sine ca poporul autonomu nu pôte eserciá imediatu, dreptulu de suprem'a legislatiune si administratiune; ci numai mediatu prin reprezentantiu sei alesi. — Pentru cá totusi vointi'a poporului sa devina lege si principiu de administratiune si guvernare, poporul trebuie sa-si aléga astfelu de reprezentanti, despre cari e convinsu ca cunosc, tienu apera si duc la valóre vointi'a si convictiunea poporului nostru credinciosu, clericalu si laicu.

Precâtu e de frumósá si onorifica de oparte, pre atât'a e si de grea de alta parte misiunea poporului de a participá in modulu indegetatu la legislatiune administratiune si guvernarea de sine. A-si dá votulu seu, cutârui s'eu cutârui candidat, e in sine lucrulu celu mai usioru din lume; a-si dá inse votulu si increderea sea acelu'ia, care are atâtu capacitatea câtu si tari'a de sufletu, de a lucrá numai si numai in interesulu sf. nôstre bisericici si prin trens'a alu credinciosiloru ei, — este cu atât'a mai greu, cu câtu durat'a cea scurta a vietiei nôstre constitutionale bisericesci, pâna acum'a nici directiunea cea adeverata, spre carea trebuie sa manecâmu cu

totii, inca nu a putut'o marcá cu astfelu de colori, încâtu indata sa se póta recunósce cei ce s'aru abate dela ea si cu câtu apriatu inca nu se pôte cunósce in ce modu voiesce a lucrá unulu s'eu altulu dintre candidatii cunoscuti, spre binele si prosperarea sf. nôstre bisericici si a credinciosiloru ei.

Si totusi cine voiesce a-si dá votulu seu pentru unu candidat s'eu altulu cu deplina linisce a inimeisele si in convingerea ca si pasulu acé-st'a l'a facutu spre binele si in interesulu bisericici, acé-la trebuie mai întâiu cá sa se convinga ca candidatul favoritu, va lucrá conformu intentiuniloru sele proprii.

Departé sa fia dela noi, de a suspiciuná persó'ia s'eu intentiunile vre-unu'ia din candidatii cunoscuti s'eu ori-cârui altu'ia crestinu din sinulu bisericici nôstre; din contra credemu, ca fia-care voiesce a lucrá numai in interesulu si spre prosperarea bisericici. Cu tóte aceste inse carârele dreptiloru suntu multe, si pôte, de-si tóte in fine duc la unulu si acé-lasi scopu, unele potu duce mai curendu, iér' altele mai tardiu si chiaru si perderea de tempu inca e unu momentu ce trebuie apreciatu de alegatoriulu cu conscientiositate.

Unu singuru esemplu 'lu vomu aduce, pentru cá sa nu paremu a vorbi fâra de motive binecuventate si anume esemplulu institutiunei inspectoratului de scóle, care dedú atâtea anse la vii si interesante discussiuni in sínódele trecute. — O insemnata parte a sinodului dovedí pre deplinu nepracticabilitatea, ba chiaru si nelegalitatea institutiunei acéstei'a in form'a cum se pusese in pracsá. Si eu tóte acestea maiortatea sinodului sustienú institutiunea gresita, s'eu mai bine dicendu pre inspectorele, pâna ce cursulu evenimenteloru insusi o delaturá, fâra cá in lips'a-i sa se simta vre-o dauna.

Astfelu, cu un'a, astfelu cu alta cestiune si in fine, déca nu voimu a prosperá in singuratecele cestiuni, nu vomu prosperá de siguru nici in întregulu.

Noi nici cum nu voimu a face vre-o propaganda, pentru unu candidat s'eu altulu; dupa ce inse e scitu, ca prosperarea causeru si intereseloru nôstre bisericesci aterna indeosebi dela deputatii, cari voru compune sinodulu in viitoriu, nu putemu întrelasá de a ne esprimá dorinti'a: cá sa vedemu compusu sinodulu viitoriu din cei mai capaci si demni barbati din sinulu bisericici nôstre, cari in deplina armonia si cu cugetu curatu sa resólve grelele probleme ce i astépta, spre binele si prosperarea sf. nôstre bisericici.

Revist'a politica

Activitatea ministriloru unguresci in Vien'a a fostu in patru directiuni. Inainte de tóte a fostu vorb'a între densii si între regimulu cislaitanu sa statorésca tempulu pentru continuarea negociâriloru între amendóue jumetatile imperiului si intr'un'a sa caute vre-unu punctu materialu, dela care sa manece negociârele. Mai departe, sa aduca decisiuni definitive in privinti'a tratârei emigratoriloru din Bosni'a si Erzegovin'a si in privinti'a socotelorulu pentru acoperirea speselorulu causeru de întretinerea emigratoriloru.

La statorirea, respective, impartirea speselorulu avute cu întretinerea emigratoriloru, s'a statoritu sa fia si contele Andrassy de fatia. Mai departe s'a tratatu despre aceea cum sa se negotiate cu reprezentantiu bancei natiunale in caus'a infintiarei unei bance natiunale unguresci. In fine au negociatu ministrii cu cas'a Rothschild despre emissiunea celei dintâiu quote de renta ungurésca de aur. — Ministrii ung., dupa ce fura primiti in audientia de Maj. Sea, se reinturnara la Budapesta.

Fiindu acum inchise portile parlamentului centralu din Cislaitani'a, s'au deschisu dietele provinciale.

Insemnatatea politica a alegerilor supletórie din Franci'a o caracteriséza fôrte bine impregiurarea, ca burs'a din Parisu a aratatu patrudieci centimi hausse. Dupa succesulu republicaniloru la alegerile din 21 Februaru cursulu bursei erá unu francu baisse. Impregiurarea acé-st'a arata, câtu a fostu de favoritóre conservatoriloru, cu deosebire inse bonapartistiloru, alegerile supletórie. Dar' acésti'a nici nu întârdie a se folosi de ocaziune. Asiá credu, ca voru avé preste 100 de voturi, alesi pâna acum numera numai 77 voturi pronunciate. — Cris'a ministeriale inca nu e delaturata.

Dupa cum se anuncia din Zará generalulu Rodich a plecatu ierasi la Vien'a, dar' nu la provocarea regimulu, dupa cum sustiene „Presse“, ci pentru asea, câci despre succesulu, s'eu mai bine dis', nesuccesulu misiunei sele trebuie sa faca neamânatu raportu, si sa cêra instructiuni nôue. Rodich a avutu — dupa cum se scie — misiune dupla, a indupléca pre conducatoriului insurgentiloru la depunerea armelor, iér' pre refugiatu la reintórcere in patria. Nici un'a nu i-a succesu. Cu deosebire e fôrte greu a silí pre refugiatu a se întórcere pre pamentu turcescu, pre cându de alta parte pentru sustinerea loru se receru din di in di totu mai multe sacrificie din partea statului nostru.

La cele de mainainte trebuie sa mai adaugemu, ca prelânga tóte trambitârele pacifice ale unei pârti insemnate a pressei turcofile din Europ'a, lucrurile din orientu, privite si din alte puncte de vedere, mergu anevoia spre pacificare, s'eu nu mergu de locu. In mai multe foi mari cetimu o nota circulara din Constantinopole, in carea se numera unu siru de întreprinderi pacificatóre din partea Portiei. Dara „P. Ll.“ are totu odata si o epistola dela Constantinopole dela 3 Martiu n. de unu cuprinsu destulu de tragicomicu, prin care tóte perspectivele de unu viitoriu splendidu se turbura cu totul. Sultanulu, se dice in epistola, erá câstigatu pentru tóte reformele, pentru amnestie, pentru reintórcerea refugiatiloru, cu unu cuventu pentru totu ce aru fi potutu inlesni pacea. Dara sultanulu are astadi alte dispositiuni, lui nui mai place nimic'a din tóte reformele si cele-lalte pacificári, ba se spune si se sustiene cá lucru adeveratu, ca unu'ia dintre cei mai inalti demnitari de stat, indrasnindu sa-i arate necesitatea reformelor, i-a trasu, cu mân'a sea propria atâtea pâlmí, câte puncte de reforme suntu in proiectulu lui Andrassy. Sultânulu e fôrte superatu ca nu vede arme destule in arsenalu si staruiesce pre l'anga ministri sa scóta bani din pamentu spre scopulu acé-st'a. Ministrii

destulu arata ca banii trebuiescu acum pentru armat'a, carea móre de fómé si umbla góla si descultia. Nu folosesce nimic'a. Sultanulu aflându ca pre nai'a, cu care erá sa plece comisariulu pacificatoriu, Vassa Etendi, suntu vr'o câte-va pungi cu aur, destinate parte pentru armata, parte pentru ajutorirea refugiatiloru, cari se voru întórcere acasa, a tramisu pre unu adjutantu cu ordinulu sa confiscé aurulu si sa-lu care la palatu.

Dreptu corolariu la cele de mai susu inregistrâmu o depesia din Agram dela 9 Martiu n. de urmatoriulu cuprinsu: Dupa o scire a (diurnalului) „Obzor“ capii insurgentiloru, Pavlovics si Szocsicza, au atacatu la Muratovicza unu transportu turcescu de proviantu, care mergea spre Goransko si auraportatu o victoria insemnata. Turcii au lasatu 800 morti si 1000 de vulnerati pre câmpulu bataliei. Afara de carale cu proviantu au mai caditu in mânilu insurgentiloru o cuantitate insemnata de arme si munitiuni.

„De inimico ne loquaris male, sed cogites“.

Organizare si consolidare este devis'a statelor moderne, si camer'a legislativa a Ungariei lucréza cu mâna tare spre realizarea acelei tiente, ce trebuie sa o ajunga unu stat, care va sa esiste si sa perdureze, — de-si succesulu doritu e paralisatu de multe ori prin feliu de feliu de pedeci. Celu mai urgentu actu de organizare si consolidare va fi, dupa cum ni s'a pus in vedere, regularea fundului regescu si a universitatiei sasesci. Acestu cuibu alu sasiloru, pre care noi dimpreuna cu magiarii 'lu numimu dupa istori'a patriei „fundu regescu“, si pre care sasii prin usurpatiune 'lu botezara de „Sachsenland“, este — dupa parerea mea — unicu unghiu alu Austro-Ungariei, in care privilegiile evului mediu au aflatu refugiu si s'au sporitu pâna in dilele nôstre. Si, de-si suntu privilegiile acestea de origine dubia, obscure si ambigue, totusi se mai largira ele inca si prin interpretatiune astuta, pâna ce in fine veduramu pre sasi urcandu-se la ridiculosulu „Sachsenland“, venindu in colisiune cu statulu ungurescu si cu legile fundamentali de stat. — Nu întrebâmu, ca óre ce descoperiri aru mai face sasii in viitoriu prin desele interpretatiuni, si ca óre usurpatiunile loru aflâre-aru cându-va meta si margine, — ajunge sa constatâmu, ca sasii si in momentulu acé-st'a lucréza pentru germanisare. Adunârele notariloru si conclusele aduse in acelea suntu dovéda. Si de-si germanisarea astadi numai prin apucaturi viclene pôte influentiá asupra locuitoriloru nesasi, totusi potemu crede, ca generatiunei viitórie s'aru presentá esemplele acestea dreptu norma obligatória.

Ne gratulâmu ca întieptii dirigenti ai afaciloru de stat au decretatu in fine a face capetu acestoru abusuri, ce le comitu sasii neincetatu. Ide'a de stat, legile fundamentali ale statului — tacemu despre spiritulu tempului — oprescu usurpatiunea si abusu. Reprezentanti'a tieriei unica autorisata a aduce legi nu va sa concéda, cá óspetii sasii sa dispuna dupa arbitriu in cas'a ospetatoriloru, au sa-si inaltie scaunulu seu preste alu acestora au si numai sa-si aróge unu dreptu, ce nu li compete. In privi-

legiele sustinute de sasi si aperate cu atât a focu că drepturi esclusive a gintei saxonice nu se afla nimic a de exclusivitate, nici un'a prerogativa fatia de cei a-lalti locuitori, cari suntu românii si magiarii, — numerosi, precum bine sciu sasi, — si cu atât mai putienu o esemtiune a fundului regescu de imperiulu unugrescu. Singur'a numire de fundu regescu inca nu indreptatiese pre sasi a-si arogá vre-o exclusivitate séu esemtiune, (— si alte párti ale imperiului se distinsera dupa numire, fára inse de a-si arogá independintia au óre-care esemtiune —) si insasi numirea de „Sachsenland“ in intielesu saxonice este usurpatiu si fantána nescáta de nedreptatiri. Spiritulu separatisticu alu sasiloru, ur'a loru cea mare in contr'a celoru-lalti locuitori ai fundului regescu, in fine temerea de apunere si tendintia — in sine laudabila, de a lasá dupa sine unu monumentu, — tóte acestea indemnara pre sasi la exclusivitatea si esemtiunea, de care i vedemu suferindu astadi.

Desele nefericiri, de cari fu lovíta Ungaria de unu tempu incóce, abatúra atentiunea barbatiloru de statu dela o cestiune, precum se pare, de putiena insemnatate, cum este a fundului regescu, — si chiaru in tempulu celu mai recente, cându Ungaria deveni sui juris, de-si se bucura dejá mai de unu deceniu de potestate deplina, — sa dicemu si sa accentuámu deplina, — pentru ca germanisarea, inaugurata la an. 1850 cu multu focu si continuata mai multi ani, se stinse cá fumulu si nu lasá dupa sine decátu neincredere generala si duratória — multele si importantele agendé ale legislatiunei abia acum concedu si regularea fundului regescu. — Sperámú, ca vocea poporului, dreptatea si binele statului voru fi considerate, si ca in fine fundulu regescu se va regulá fára mai multa amanare. — Fundulu regescu nu se póte asemená mai nimeritu decátu cu o rana, carea multu tempu neglecta, in fine deveni fórté periculósa. — Tocma pentru aceea este postulatu alu patriotismului, cá fundulu regescu nu numai sa se reguleze, ci sa se reguleze fára intardiare.

V.

Cetimu in diariulu vienesu „Neue freie Presse“ dela 3 Martie, urmatoriu articulu reproducu dupa „Pester Lloyd“, organulu comitelui Andrassy. Acestu articulu contine reflexiuni fórté interesante asupr'a ministrului Andrassy in afacerile orientului:

Este obsteste cunoscutu ca politic'a austro-ungara tinde la mantinerea statului-quo in orientu. Acést'a a aprobat'o fára contestatiune posibila modulu cu care cabinetulu vienesu a regulatu inlaturarea cestiunei insurectiunei din Bosni'a si Erzegovin'a. Insa acést'a probéza totu odata ca acést'a misiune nu se mai póte indepliní conformu cu politic'a rutiniera de conservatismu din tempulu lui Metternich. Acelu ce aru crede astadi ca statulu-quo in orientu se póte mentiné prin o politica de pura represiune, prin protectiune a unoru drepturi fictive de suveranitate ale Portiei, prin incercarea contr'a naturala de a reinviá pre acel'a ce a muritu, de a insufléti din nou pre acelu ce si-a datu sufletulu, acel'a aru deveni victim'a unei ilusiuni ce aru meritá veru-ce alta calificare, afara de acea a unui omu de statu.

Aici din contr'a este vorb'a de a privi impregiurárele in adeverat'a loru lumina; o populatiune ce este gat'a a se deslegá, a se separá, nu se póte impacá cu positiunea ei de cátu prin mijloculu de a-i face acést'a positiune suportabila. Numai o asemenea politica póte avé valóre pentru acele mici semi-suveranitati ce suntu supuse sceptriului turcescu. Din protectiunea acor-

data fára rezerv'a teoriiloru politice ale Portiei, aru resultá imediatu, dreptu respunsu, declaratiunea de independintia a statelor vasale. Incercarea de a restabili supunerea loru sub suveranitatea sultanului pre vechiele ei baze aru avé de consecuentia imediata revolutiunea. Acel'a ce nu si-arú dá ostenála a face distinctiunea intre legitimele pretentiunei ale unei civilizatiuni autonóme si crescenda, si intre cele nelegitime, spre a tiené socotéla de cele dintáiu pentru a puté infrená cu atât mai energicu pre cele de alu doilea; — acel'a ce aru crede ca prin o politica compresiva si desiérta aru puté dominá conditiunile vitale ale celoru state inzestrate cu o esistentia autonoma religiósa, nationala si legislativa; — acel'a aru plecá in calculele sele dela unu punctu de plecare falsu si resultatulu numai putienu va fi neadeveratu.

Cestiunea este: mantienendu-le in cerculu legaturiloru loru politice reale cátra Pórta, iér' nu fictive, de a atrage acele staturi cátra apusulu europénu in proportiune cu interesulu loru materialu si moralu, si de a calauzi aspiratiunile loru autonome din torentulu tendintieloru revolutionare spre curentulu linistitu alu desvoltárei pacifice.

O asemenea politica nu este in contradictiune nici cu acelu principu generalu de politica alu mantinerei statului-quo in orientu, nici cu interesele speciale ale Portiei. Ea, mai vertosu, este unu resultatu naturalu alu ambelor consideratiuni.

Din acestu punctu de vedere se cuvine dara a se privi si caracterulu politicu alu conventiunei románe. Contradictiuni aparente si inconsecuentie aparente resulta naturalmente din acestu actu. Inse atâtu contradictiunile cátu si inconsecuentiele se resolvable prin puterea unificátore a unui scopu politicu mai inaltu. Conte Andrassy nu a facutu alt'a in Romani'a decátu ceea ce a facutu in Bosni'a si Erzegovin'a, adeca ca, cu intielepiciunea unui adeveratu barbatu de statu, elu a introdusu progresulu pre de o parte in loculu acelei incapacitati guvernamentale ce consta numai intru a negá, iér' pre de alta parte in loculu tendinti loru revolutionare. Si tocmai in Romani'a s'au manifestatu fórté evidentu consecuentiele acestei politice. Noi nu amu aflatu ca Pórta aru fi avutu locu de a se plánge despre atitudinea acestui statu vasalu in cursulu insurectiunei, cu tóte ca, precum se pretinde, independintia lui politica a cástigatu o estensiune imensa prin acordarea acestui „jus paciscendi“ (dreptu de a incheiá tractate) in materii economo politice.

Este invederatu dara ca acést'a resturnare a tuturor traditiiloru politice ale Austro-Ungariei in orientu nu aru fi fostu unu ce asiá de teribilu, séu póte ca aceste traditiuni meritau tocmai de a fi resturnate.

P.

Cetimu in „Pressa“ romána.

Scimu ca conventiunea comerciala incheiata de guvernulu nostru cu Austro-Ungaria s'a votatu, dupa lungi desbateri, atâtu in Camer'a deputatiloru cátu si in Camer'a de susu. Discutiunile la care a datu nascere acést'a conventiune atâtu in diarele austro-ungare, cátu si in tóte cercurile industriale si in specialu in Camerile de comerciú din Austri'a, care conchidéu prin a cere respingerea acelei conventiuni, au desteptatu o discutiune totu atâtu de animata in comitetulu Camerei deputatiloru si apoi in sinulu acestei Camere, unde discutiunea a duratu dóue dile. Apoi puinduse la votu, in Camera, tractatulu nostru de comerciú a fostu primitu, avendu 73 voturi contr'a.

Diferite organe de publicitate au reproducu si comentatu discursurile oratoriloru cari au sustienutu séu au combatutu acelu tractatu de comerciú.

„Le Nord“ dela 2 Martie vorbesce asemenea in revist'a sea despre acele desbateri din palamentulu vienesu. Elu ne spune ca ministerulu austriacu, spre a face sa tréca tractatulu nostru de comerciú a facutu cestiune ministeriala; atâtu de tenace erá opozitiunea contr'a lui. Deputatulu Neuwirch a contestatu guvernulu vienesu dreptulu de a face cestiune de cabinetu din o conventiune comerciala. Unu altu deputatu Plener a pusu cestiunea pre teremulu de suveranitate contestándu Romaniei dreptulu de a incheiá tractate de comerciú fára consimtiementulu suzeranului. Dar' acést'a controversa, adauga „le Nord“, a fostu resolvable dinainte de cátra puterile dela nordu, care s'au pronunsiatu in favórea Romaniei. Alti deputati au combatutu clausele din conventiunea de comerciú in care se confirma mesurile exceptionale din legile nóstre privitóre la israeliti. Iér ministrulu de comerciú, a rostitu unu lungu discursu in sustinerea conventiunei respingándu objectiunile facute de adversarii sei. Ministrulu s'a silitu a aretá avantajele acestui tractatu de comerciú pentru Austri'a, si cá argumentu mai tare, intre altele, ministrulu a invocatu opozitiunea cráncena ce a intempínatu votarea acestui tractatu in Camer'a din Bucuresci. De óre-ce acestu tractatu a fostu atacatu cu violentia in Bucuresci, elu trebuie sa fia avantajosu Austro-Ungariei. Unu asemenea argumentu, dice „le Nord“, póte fi invocatu, dara nu e din cele mai convingátore, déca nu va fi insotitu si de alte argumente mai positive.

Ni se va dice ca si noi amu invocatu acestu argumentu arátándu ce opozitiune cráncena s'a facutu acestei conventiuni austro-románe la Pest'a si Vien'a. Noi insa nu ne-amú marginitu numai aci, ci amu demonstratu avantajele ce noi tragemu din conventiune prin calcule si argumente positive, iér' déca amu invocatu si opozitiunea ce s'a facutu la Pest'a si Vien'a, acést'a amu facut'o mai multu spre a aratá celoru ce au combatutu la noi acést'a conventiune, ca combaterea loru violenta este o esagerare nefundata si nedrépta.

„Adeverulu este“, cum dice „le Nord“, „ca acést'a conventiune comerciala este folosítore si Romaniei si Austriei, cu tóte atacurile interesate ale opozitiunei parlamentare románe, precum si acelea ale opozitiunei nu mai putienu interesate ale opozitiunei parlamentare austriace.“

Dlu profesoru dela gimnasiulu reg. ung. de statu de aici Petru Simonu ni tramite o brosiura intitulata: „Emlékbeszéd Deák Ferenc halála fölöött, tartotta Simon Péter et.c. etc.“ pre lângá urmatórea comitiva:

Domnule Redactoru! Gimnasiulu ungurescu-regescu de statu din Sibiu are íatia cu cele-lalte gimnasie asiá dicendu misiune indoita.

Latirea culturai universale si educatiunea morale a junimei studióse: asta chiamare o are cu cele-lalte institute comunu.

A dóu'a chiamare — i e: de a inlocá si latí intre románitate si sasi limb'a magiara, oficiósa, diplomatica in patria: de a plántá in inimile junimei studióse de diferite confesiuni si natiunalitati simburulu amarei fraternelle recipróce, precum si simtiulu unitáti; de a nutri in sinulu seu civi credinciosu unei case domnitórie si fi dulci ai unei patrii comune. — Asta chiamare o are cá o detoria impusa de positi'a etnografica.

De unu midilocu spre realizarea acestei chiamári a salé a intrebuintiatu corpulu profesoralu alu acestui institutu si evenimentulu atâtu de tristu si intristatoriu, — repausarea acelu unicu, gentilu patriotu, pre care-lu represintá in marimea sea

Deák Ferenc, si adeca in estu modu a ordínatu in memori'a lui Deák in 14 Feb. a. c. s. n. o. serbatórie funebrele, cu care ocaziune prin vorbiri in memori'a acelu barbatu unicu in patria, ba chiaru in lume, amu atitiatu, in animile celoru mai maturi coleg'a Palczér, in ale celoru mai tinerei eu, zelulu si staruintia, de a imitá virtutile: iubirea de dreptate, sinceritatea, loialitatea, iubirea de patria, ale acestui barbatu.

Spre a fi si mai multu initiati studiosii in imitarea virtutiloru lui Deák, a stabilitu corpulu profesoralu diu'a susnumita de o serbatóre celebranda in totu anulu, in 28 Ianuariu, care este diu'a repausárei lui Deák. Cu acést'a ocaziune, a statoritu totu odata corpulu profesoralu, de a premiá cu fundandulu „stipendiulu Deák-anu“ pre acelu studiosu, care prin portarea sea morale va escelé preste toti ceilalti.

In acestu modu a cugetatu corpulu profesoralu a se puté apropiá inca cu unu pasiu mare de realizarea chiamárii sale destinsé.

E evidentu inse, ca din contribuirea nóstra, a profesoriloru, cu a studiosiloru cu totu, putienu capitalu vomu puté creá, din caus'a stárei nóstre materialmente scapatate. M'amú decisu deci a-mi tipári vorbirea, ce am tienutu in 14 Febr. in memori'a lui Deák, si totu venitulu alu destiná spre inmultirea „stipendiului Deák-anu.“

Luándu-mi dici libertatea, de a ve espedá si domniei vóstre unulu din aceste esemplarie, sum asiá indrasnetiu, a ve rogá cu cuviintia: sa binevoiti a luá in fói'a d-vóstre acést'a vorbire sub o critica mai domóla, a citá din trens'a cáte unu pasu mai nimeritu, si a recomandá, cu privire la scopulu ei umanu, onoratului publicu románu spre cumperare, cu atât'a mai vertosu, ve rogu de óre ce *partea cea mai mare* a juniloru studiosi suntu románi.

Acést'a este de capetatu in librari'a dlui Augustinu Schmiedicke, séu de a dreptulu la mine, care sum etc. etc.

Sibiu, 1 Martie 1876 s. n.

plecatu servu
Petru Simonu
profesoru la gimn. de
statu ung. reg.

Noi inainte de tóte ne esprimámú totu respectulu cuvenitu inaintea zelumulu ce-lu desvolta fratii magiari pentru barbatii loru mari si amu dorí cându si românii nostri antei aru scí alege pre barbatii loru mari si apoi ai venerá asiá precum vedemu ca facu magiarii. Din cele cuprinse in comitiva si potu face o intipuire si despre modalitatea comemorárii amintite si asiá acelu ce sciu ungurescu o recomandámú. Ni-arú fi pártu inse si mai bine cându cuventarea din cestiune se rostea románesce si se tiparea románesce; odata, pentru ca dupa cum scimu noi, si dupa cum adeveresce si dlu prof., tenerii románi suntu mai numerosi la gimnasiulu, care se afla iérasu in mijloculu unei populatiuni in cea mai mare parte romána. Simburele amorului fraternu, care voiesce gimnasiulu alu semaná, dupa cum dice dlu profesoru, n'aru resári asiá greu si aru cresce mai ingraba si mai involtu din o limba priceputa de populatiune de cátu din un'a necunoscuta. Gimnasiulu aru respándi principiile cele tolerante a le lui Deák si si-arú ajunge mai curendu misiunea de a cresce simtiulu amarei, unitáti si a armoniei intre confesiuni si natiunalitati.

Estragemu din o corespundintia particulara din protopresbiteratulu gr. or. alu Cohalmului la 20 Februaru 1876, urmatórele:

Dle Redactoru! Acea ce voiescu

a-ti comunicá dle Redactoru cu oca-
siunea acést'a e: ca dupa câtu 'mi
este eunoscutu, inca in tómn'a anului
trecutu, s'au fostu comunicatu unu
cerculariu consistorialu, prin care se
indémna comunele nóstre bisericesci
din archidieceasa: la formarea de „fon-
duri parochiale.“

Dupa câtu sum informatu din
isvóre adeverate, in protopresvitera-
tulu nostru alu Cohalmului, s'au fa-
cutu inceputu la aceste fonduri in
cele mai multe comune bisericesci:
*prin contribuii benevole, in bucate, de
pre la respectivii crestini.*

Inceputulu acestoru fonduri s'au
pusu in lucrare inca asta tómn'a, pre
cându parint. admin. prot. Nicolau D.
Mirci'a, au facutu canonic'a visi-
tatiune prin tractu. Cu acestu pri-
legiu, a zabovitu in fia-care comuna
atát'a, pâna cându au potutu capa-
cítá pre ómeni la infiintierea pre-
mentiuaneloru fonduri. Totu aseme-
nea s'au infiintiatu la anulu 1871 in
acestu protopresbiteratu si „fondulu
tractualu scolasticu.“

Vediendu eu inse, ca in unele
comune invecinate de prin alte pro-
topopiate, *nici ideea nu au de formarea
astoru-feliu de fonduri*, amu aflatu cu
cale a aduce prin acést'a casurile de
mai susu la cunoscutia publica, cu
aceea dorintia: ca jace in interesulu
celu mai sântu alu bisericeii si scólei,
*ca fia care protopopu séu adm.
ppescu, cu ocașiunea unei canonici visi-
tatiuni pre lângá alte afaceri á le sele,
sa-si tiena totu-deodata de o datorintia,
nesuint'a pentru formarea astoru felii
dn fonduri.*

E adevratu ca acést'a e mai in-
tâiu datorintia fiesce-cârui parochu si
comitetu parochialu, dar' e adevratu
si aceea, ca intrevenindu in asemenea
casuri si unu superioru bisericescu alu
tractului, — lucrulu iá cu totulu alta
fatia, si se aduce la deplinire cu o
inlesnire mai mare.

Spre aducerea la deplinire inse
a astoru felii de intreprinderi salutarie
pentru biserica si scóla, se cere stra-
dania si lucru cáci: „Nihil sine magno
vita labore dedit mortalibus.“

I. B.

R o m a n i ' a .

*Marele colegiu electoralu pentru alege-
rea Metropolitiloru si Episcopiloru.*

Colegiulu se deschide la 12 si
jumetate óre trecute, sub presiedintia
Inaltu P. S. Metropolitu primatu.

Respundu la apelulu nominalu 155
membri presenti, (11 ai sinodului, 49
ai senatului si 95 ai adunárei depu-
tatorilor.)

Se procede la votu dupa apelulu
nominalu.

Despunendu-se scrutiniulu se con-
statá ca voturile s'au impartitu intre
S. S. archiereulu Ghenadie Pitesteanu,
S. S. parintelele Ghenadie fostu Ar-
gesiu si S. S. parintele Teodoritu Si-
nadon, care a avutu numai câte-va
voturi, neintronindu nici unulu mayo-
ritatea absoluta.

Se procede pentru a dóu'a óra la
votare facendu-se de a dóu'a óra ape-
lulu nominalu si constatandu-se 156
membri presenti.

Majoritatea relativa o intrunesc
de asta data S. S. Ghenadie Pitesteanu,
73 voturi. Iér' S. S. Ghenadie Argesiu
70 si S. S. Teodoritu 13.

Noulu alesu la scaunulu vacantu
alu episcopiei de Argesiu, dupa pro-
clamarea votului in aplause, cu bine-
cuventarea archipastoreasca, se urca la
tribuna si multimesce dnloru sena-
tori si deputati pentru increderea ce
i-au aretatu, precum si providentiei,
promitendu ca va cautá sa fia la inal-
timea misiunei ce i s'a incredintiatu
de a ocupá scaunulu episcopalu ilu-
stratu de parinti cá Ilarionu si altii,
fundatu de gloriosulu domnu Neagoe
Voda si restauratu adi in dilele Mariei
Sele Carolu, sub guvernulu actualu.
(Aplause).

Noulu episcopu mai promite inca

solemnu a-si indepliní, pre câtu pu-
terile i voru permite, acést'a grea sar-
cina, urmandu calea pácei si iubirei
câtra biserica si tíera.

La aprópe 3 óre, siedintia cole-
giului electoralu se radica.

Cartea pastoralá a Inaltu Présân-
tiei Sele Metropolitului primatu Cali-
nicu.

C A L I N I C U .

Cu mil'a lui Dumnedieu, Archi-
episcopu si Metropólita alu Ungro-
Vlachiei, Ecsarhu alu plaiurilor, lo-
cutiitoriu alu scaunului Cesariei Ca-
padociei si primatu alu Romaniei.

Préa cucerniciloru protoierei, cu-
cerniciloru preoti si diaconi, si in ge-
nere intregului cleru alu de Dumne-
dieu pazitei Nóstre eparchii, haru voie
si pace dela Domnulu nostru Iisusu
Christosu, iér' dela smereni'a nóstra
binecuventare si rugaciune.

Dela venirea nóstra la acestu
scaunu metropolitanu un'a din princi-
palele preocupatiuni ale nóstre a fostu
imbunatatirea positiunei materiale a
clerului. Deplangendu din tóta inim'a
starea trista in care se afla preotii
astadi, noi amu facutu dejá cuvenitele
medilociri si vomu mai staruí din tóte
puterile nóstre, cá preotii sa nu mai
fia espusi la voi'a intemplárei, ci sa
ocupe, in organismulu statului loculu
si positiunea ce li se cuvine, si sa se
asigure esistentia lor, potrivit cu a
loru missiune. Noi vomu insistá cá
articolele legei comunale privitorie la
intretinerea clerului, remase pâna
acum neesecutate, sa se puna in apli-
care intr'unu modu dreptu si satisfac-
toriu. Ne vomu pune tóte silintiele
nóstre, cá clerulu sa scape in fine de
acést'a miseria in care se afla astadi,
si cá viétia preotiloru sa fia asigu-
rata intr'unu modu demnu si cores-
pundietoriu cu caracterulu si missiu-
nea lor. Suntemu convinsi ca onor.
guvernu sciindu fórte bine ca o ade-
verata desvoltare a unui poporu, ca
inaltiarea natiunei nóstre nu se póte
realisá decátu prin desvoltarea vietiei
religióse si inaltiarea clerului nostru,
ne va dá totu ajutoriulu posibilu, si
avemu dejá probe evidente despre
bun'a-vointia ce o are pentru a sprin-
giní realisarea dorintieloru nóstre,
pentru care i multiamimu din totu
sufletulu.

Ceea ce inse ne va ajutá si mai
multu, la reusirea staruintieloru nó-
stre. suntu preotii insusi, prin inde-
plinirea exacta si consciéntiosa a dato-
rielor lor, si acést'a este, iubitoru
fii in Christosu, ce ne-a facutu a ve
adresá aceste cuvinte parintesci. Cáci
déca preotii voru fi petrunci de sub-
lim'a si sânt'a lor missiune; déca
ei voru avea consciéntia de datoriele
cele mari si grele, ce le au asupra-le,
si se voru silí a le impliní cu sântie-
nia; déca ei, cu fapt'a si cuventulu,
voru scá a castigá respectulu si iubi-
rea poporeniloru, fiindu ceea ce ei
trebuie sa fia, adevirati pastori si pa-
rinti ai lor, apoi nu ne remane cea
mai mica indoiéla ca vocea nóstra,
pentru imbunatatirea positiunei cle-
rului, va fi ajutata si intarita prin vo-
cea natiunei románe intregi; acestui
poporu, cu deseversire religiosu, care
datoresce religiunei si limb'a si esis-
tenti'a natiunala.

De aceea déru, iubitoru fii in
Christosu, precum pre deoparte noi
staruimu a ve imbunatáti sórt'a, ase-
menea de alta parte, noi ve ceremu
cu severitate implinirea consciéntiosa
a datoriloru vóstre. Noi amu datu
dejá ordine in privintia uneia din da-
toriile ce le aveti, aceea de a predicá
cuventulu lui Dumnedieu, si ne pare
fórte bine de a putea esprimá multia-
mirea nóstra pentru zelulu ce ati ma-
nifestatu in indeplinirea acestori da-
torii.

Acést'a insa este numai un'a, nici
de cum singur'a séu cea mai mare
din datorii ce le aveti.

Aceea ce se cere mai inainte de

tóte de la unu preotu este o viétia
sânta, nepetata. Cáci a predicá cu-
ventulu lui Dumnedieu si a nu 'lu
practicá, nu numai ca nu aduce nici
unu rodu, ci din contra póte fi chiaru
fórte vatamatoriu; cáci acei care v'aru
vedé invetiendu unele, si altele facendu
perdu ori-ce respectu si stima pentru
voi, si chiaru póte, pentru invetiatur'a
ce o predicati. „Credintia,“ dice apo-
stolulu Iacobu, „déca nu are fapte,
mórta este singura.“ (Iac. 2, 17.)
Totu in acelasiu capitulu, putienu mai
josu, dice: „Precum trupulu fára de
sufletu mortu este, asiá si credintia
fára fapta mórta este.“ (2, 26.) Totu
asiá este, iubitoru fii in Christosu,
si cu predic'a; ea este mórta si fára
de viétia, déca nu este urmata si de
fapte. Pentru cá predicéle vóstre sa
póta dá viétia si sa fie folositoare;
pentru cá sfaturile vóstre sa póta
prinde radicina, si sa aiba fructele
dorite, trebue cá ele sa fie isotite si
de fapte bune din parte-ve, de bunulu
esemplu alu vostru.

Esperintia ne arata evidentu ca
ómenii in genere, mai cu deosebire
insa tinerimea si poporulu, mai multu
prin exemple bune se potu conduce
la virtute. Ei nu se uita atátu la
ceea ce le dicemu, cátu la ceea-ce
facemu; si cu dreptu cuventu. Esem-
plulu pusu inaintea ochiloru se inti-
paresce sufletului mai usioru si mai
adencu, si arata in acelasiu tempu nu
numai posibilitatea faptelor bune,
si chiaru modulu cum ele se potu
practicá.

Ganditi-va seriosu, iubitoru fii
in Christosu, ca aveti o grea respon-
sabilitate pentru tóte faptele vóstre,
cáci cu câtu mai inalta este positiu-
nea vóstra, cu câtu mai sublimu este
caracterulu vostru, cu atátu mai mare
este si influintia esemplului vostru
asuprá poporaniloru vóstri; si de
aceea tocmai, cu atátu mai multu se
cere dela voi o viétia perfecta. Preo-
tulu, cá unulu ce este mijlocitoriu
intre Dumnedieu si ómeni; cá unulu
ce seversiesce Dumnediescele si infri-
cosiatele taine, si se presinta inaintea
lui Dumnedieu, trebue sa fie sfântu
si curatu de ori-ce prihana, petruncu
de fric'a lui Dumnedieu si insufletitu
de dragoste cátra elu si in chipulu
acést'a sa fie unu modelu de virtute
o pilda de pietate pentru poporeni
sei.

Cáci ce s'aru putea asteptá de la
acestea, déca ei aru vedea ca chiaru
parinti lor ei sufletescu calca insusi
ceea ce invatia, si precum dice Apo-
stolulu Pavelu: „Pre Dumnedieu martu-
risescu ca 'lu sciú, iéra cu faptele 'lu
tagaduiescu, uriti fiindu si nesupusi si
spre totu lucrulu bunu netrebni.“
(Tit. I. 16).

Ca insusi aceia care le predica
milostivire si dragoste causéza discor-
di'a si totu felulu de intrigi, si in
locu de a ajutá pe cei nefericiti, co-
mitu insi nedreptáti si cauta a ne-
noroci pe altii? Ca ei, care suntu in-
vetiatorii si pazitorii religiunei, calca
insusi invetiaturile si prescriptiunile
bisericeii? Cáci ei, care suntu sever-
sitori ai tainelor Dumnediesci, nu
arata adenculu respectu si cuvenit'a
veneratiune cátra cele sfinte.

Ce moralitate aru putea insuffá
unu preotu fiiloru sei spirituali, déca
elu insusi n'aru pastrá, in tóte faptele
si purtárele sale, onestitatea si bun'a
cuvintia, ferindu-se de ori-ce faptu
séu relatiune ce aru putea compro-
mite bun'a sea reputatiune, precum
s. e., de a-si cautá recreatiunea in
locuri séu jocuri care, inocente póte
in sine, suntu inse de natura a scan-
dalisá pre ómeni? In fine, cu ce dreptu
s'aru puté cere dela credinciosi cá sa
asculte povetile si sfátuirile parinti-
loru spirituali ai lor, déca acesti'a
insusi n'aru aretá cuvenit'a supunere
cátra capii si superiorii lor?

Prin acést'a nu intielegemu nici
decum, iubitoru fii in Christosu, ca
aru esistá adevratu intre voi unii
care sa se abata in astfelu de modu

dela datorii lor; ci amu voitu nu-
mai a aretá câtu necesaru este pentru
unu preotu, de a se silí din tóte pu-
terile sale sa aiba o viétia morala si
nepatata, unu nume onestu si res-
pectatu. Elu trebuie sa caute cu cea
mai mare grije se-si pastreze presti-
giulu ce trebuie sa aiba inaintea po-
poreniloru sei. De aceea elu trebuie
sa fie modestu si cuviinciosu in tóte
cuvintele, in tóte miscárele sale, pâna
chiaru in portulu seu; cáci „din ve-
dere se cunósce omulu, si din chipulu
feteii se cunósce celu intiepleptu; im-
bracámintea, risulu dintiloru si cal-
careá omului vestescu de ale lui“
(Iis. Sirah, 19, 26—27). Voi aveti o
mare responsabilitate asuprá-ve ina-
ntea lui Dumnedieu, cá unii ce sunteti
chiamati a fi „sarea pámentului si lumi-
n'a lumei;“ de aceea trebuie sa cautati a
urmá cu sfintenie cuvintele apostolu-
lui Pavelu, care sfatuindu pe Timotei
dice: „fáte pilda credinciosiloru, cu
cuventulu, cu petrecerea, cu dragostea,
cu duhulu, cu credintia, cu curatiuni'a.
Nu fi nebagatoriu de séma de darulu
ce este intru tine, care ti-s'a datu
prin prorocie, cu punerea mâniloru
preotiei. De aceste sa gândesci intru
aceste fii, cá procopsél'a tá sa fie are-
tata intru tóte. — Ca acést'a facendu
si pre tine te vei mántuí si pre cei
ce te voru ascultá.“ (Tim. 4. 12-16).

Ceea ce ve recomándu mai cu
deosebire, iubitoru fii in Christosu,
este de a cautá a cunósce bine ne-
voile turmei vóstre; a visitá pre cei
seraci si nefericiti: a-i consolá si a-i
ajutá. „Nu te intórce de cátra cei ce
se jeluiescu, si cu cei ce plángu,
plánga. — Nu te lenevi a cercetá pre
celu bolnavu, ca dintr'acést'a vei fi
iubitu.“ (Sirah. 7, 36, 37). Cáti nefer-
iciti suntu lipsiti de pânea dilnica si
n'au unde sa-si odichnéscá capulu?
Voi cari sciti, si trebuie sa sciti me-
seri'a acestoru nenorociti, dupa ce
veti dá ajutoriulu ce ve permitu midiló-
celele vóstre, aveti dator'a a alergá
cátra cei bogati si a invocá compati-
mirea si milostenia lor. Recomándá-
tile cu caldura acést'a datorie sacra
a lor, cátra celu ce a binecuventatu
munc'a lor si le-a daruitu bogatiile,
si punetile in vedere aceste cuvinte
ale sfintei scripturi. „Sa nu-ti intorci
fati'a ta de cátra nici unu seracu, si
de cátra tine nu-si va intórce Dum-
nedieu fati'a sea. Dupa câtu de multa
avere ai, fa milostenie; de ai multu,
multu da, de ai putienu, dupa câtu
ai de putienu, nu te sfí a face mi-
lostenie. Ca bunu daru este milostenia
tuturoru celoru ce o facu, inaintea
celui Prea Inaltu.“ (Tob. 4. 7-12).

Nici odata preotulu nu este asiá
de sublimu cá in implinirea acestei
datorii cátra seraci si nefericiti; elu
numai este unu omu, elu apare cá
unu tramisu alu lui Dumnedieu, cá
unu ingeru. Fiti siguri ca cererea
vóstra nu se va refusá, iéra voi si
respectulu bogatului veti dobendí si
adencá recunoscutia a aceluorú nenor-
ociti. Nu este nici unu midilocu mai
puternicu pentru a conservá si a in-
tarí respectulu cátra religiune, de câtu
o asemenea ingrigire, adevratu pá-
rintésca, din partea preotiloru, pentru
a aliná suferintiele fiiloru spirituali
ai lor.

Amintindu-ve iubitoru fii in
Christosu, aceste datorii ale vóstre.
Noi suntemu convinsi ca fie-care din
voi, petrunci de inalt'a sea misiune,
'si va pune tóte silintiele pentru a le
impliní cu sfintenie.

Déca inse, in confr'a asteptári-
loru nóstre si spre a nóstra adenca
intristare, amu constatá vre-o negli-
gentia séu abatere dela aceste datorii
sacre, apoi cu inim'a máhnita, inse
impinsi de datorie, noi vomu aplicá
cu cea mai mare severitate tóte dis-
positiunile sfintelorú canóne.

Mai alesu dela voi, cucernici
protoerei, noi ve ceremu fórte riguros
indeplinirea datoriloru ce le aveti cá
nisce delegati ai nostri. Noi ve ceremu

o parintéscă ingrigire și o scrupuloasă supraveghiere că clericii nostri să-și implinésca datori'a și să se conforme cu sfaturile noastre; căci la întâi'a ocaziune, unde amu constatá neglijentia din parte-ve, séu vre-unu abusu de increderea ce amu pusu in voi, destituirea imediata va fi cea mai blânda pedépsă ce ve vom aplicá.

Aceste, iubitoru fii in Christosu, dela noi parintése, iéra darulu lui Dumnedieu sa ve ilumineze și sa ve intarésca in implinirea grelei misiuni a vóstre, pentru folosulu sufletescu alu credinciosiloru, și spre marirea numelui celui sfântu, alu Tatalui și alu Fiului și alu sfântului Duhu, Aminu.

Calinicu, metropolitu Ungro-Vlahiei.
1876, Februarie 8.

Varietăți.

**** Omiscare sociala imbucurătoare in Romani'a.** — Suntu acum mai bine de trei ani, de cându vorbindu in cartea mea asupr'a instructiunii publice in Romani'a, despre instructiunea femeiloru lead resămu aceste cuvinte: Femei! luminati-va spiritulu, și ve-ti deveni nu egalele, ci superioarele noastre; pâna atunci este scrisu că omulu sa aiba, sórt'a ce merita. "Cu ocaziunea deschiderei cursulu publicu de Istori'a Naturala in anul 1874, le dicému: „Déca ele (sciintiele) servu a formá ratiunamentulu, déca ele dau rectitudine cugetarei, și intarescu caracterele, pentru ce numai barbati sa profite de aceste bunuri și d-vóstra sa fiti indiferente la binefacerile lor? Nu, dómneloru, parasiti, in interesulu d-vóstre și alu Romaniei, parasiti acésta cale gresita; și dati fiiceloru d-vóstra sa invetie și nu ve temeti ca veti gresi, căci cum amu mai disu cu alta ocaziune, d-vóstra sunteti, nu cá noi profesori prin predilectiune, ci sunteti profesori prin nascere,“ și terminămu cu aceste cuvinte: Cugetati dómneloru, cugetati asupr'a acestoru lucruri și nu perdeti unu momentu de a intrá pre calea ce ni amu permis sa va indicămu. "Déca amu fostu auditu, séu nu, acestu apelu a avutu vre unu resunetu in inimile femeiloru, nu amu eu dreptu sa me pronunciu; ceea ce in sa amu dreptu sa facu, este sa me bucuru din sufletu ca miscarea s'a produsu, revolutiunea este inceputa; institutiuni pentru o educatiune mai seriósa și mai solida se organiza; femeile au inceputu prin publicatiuni periodice sa raspândésca cunoscintiele sciintifice și educative printre seculu frumosu, dupa cum amu aratatu in nr. dela 1 Noembre anulu trecutulu alu acetui Reviste.

Acum avem nespús'a placere a întâlni o alta femeie, o juna domnișióra, Mari'a Tufelcica, care, romanca prin nascere, patriota prin simtiminte, se silesce] nu numai a indemná pre femeii se între pre acést'a salutara cale, dara și pune tóta ardórea a face cunoscutu Europei și in specialu suroriloru noastre Italiei, unde locuete acum, ca Romani'a a intratu și doresce cu nesatiu, se mérga pre acésta cale alaturu și mâna in mâna cu popórele cele mai civilizate. Avemu inaintea nóstra o scrisóre adresata de d-r'a Tufelcica, directórei diariului „Corneli'a“ ce se publica la Florenti'a, scrisóre care cuprinde atâtea idei inalte, atâtea sentimente frumoșe, ca însusi diariulu „L'avenir des femmes“ ce se publica la Parisu nu s'a pututu oprí de a o traduce și publicá in numerulu seu dela 1 Martie 1874. Credemu ca facemu unu adeveratu serviciu lectoriloru și lectóreloru noastre traducendu și noi dupa diariulu francesu, acésta egistola. Vomu avé póte ocaziune sa mai publicămu și alte articole, ale d-rei Tufelcica aparute in „Corneli'a,“ atátu pentru a-i multiam, cátu și pentru a o incuragiá sa continue cu perseve-

rentia pre acésta cale inceputa sub asiá de bune auspicii.

Gr. Stefanescu.

Iéca acum incepe diariulu „L'avenir de femmes:

D-nei Aureli'a Cimino Foliero de Lunna Direc.

Stimabila dómna! Sistemulu educatiunii urmatu in secolulu trecutulu este fára indoiala un'a din principalele cauze, cari au mentienutu pre femeie intro stare care nu erá in raportu cu cualitátile sele proprii. Nu se facea nimicu cá sa-i desvolteze inteligenti'a fiindu-ca considerau femeia cá destinata exclusivu pentru a procurá familiei o placere materiala; ea erá considerata cá necapabila de ori ce lucrare care sa-i póta ajutá la trebuintiele sele. Ii trebuiá dara unu spriginu in viétia in contr'a obiectiunii miseriei, desordinei, și rusinei, totudé-un'a gat'a a o repune.

Onóre civilisatiunii moderne! Omulu, prea indelungu tempu rebelu la ceea ce se numeste de ordinariu emanciparea femeii, incepe a-i recunósce avantajiele. In tóte tierile vedemu spirite inalte care prin cuvintele și prin scrierile loru apera drepturile femeii, o proclama egala barbatului prin facultátile sele intelectuale, și superiór'a sea prin moralitate. Femeia numai este dara astadi acea fiintia infima și necapabila sa traiesca fára radimulu barbatului.

Mai in tóte tierile, femeile se reunescu, formeze asociatiuni in care ele discuta mijlócele de a ameliorá conditiunea loru și lucréza pentru perfectiunea loru morala și intelectuala. Impinse de acestu spiritu de caritate care este calitatea loru domnitóre, ele gasescu mijloculu de a imbunatatí positiunea suroriloru loru din clasele mai de josu si a acelor'a care s'au nascutu in conditiunile cele mai miserabile.

Sufletulu meu de romanca se umple de bucurie, spunendu ca tíer'a mea a progresatu in acésta nobila idee, și ca s'a pusu, cutezu a o dice, la nivelulu celoru-lalte natiuni. Suntu cinci ani, de cându tóte femeile din societate ale Iasiului, alu doilea orasiu alu Romaniei, s'au asociatu cu scopulu bine determinatu de a ajutá pre copilele sármane, de a face capabile sa ocupe positiunea ce le este insemnata cá fiintie inteligente, și de a indepliní cu demnitate sânt'a loru misiune, de sotii și de mame. Acésta asociatiune alu cárei scopu este de a sustrage pre orfelinele sarace din acele deramaturi obscuue in cari ele mai multu vegetezu de cátu traiescu, de a le instruí, de a face din ele femei inteligente, lucrátóre, sotii credincióse și mame prudente, se numesce „Asociatiunea femeiloru române.“ Tóte femeile și barbati intelligenti din tíera facu parte dintr'ens'a. Pentru a puté indestulá numerósele necesitáti ale acestei fundatiuni s'a organizatu reuniuni, lotarii, subscriptiuni, și s'a intrebuintiatu totu felulu de mijlóce pentru a adaogá capitalulu care ajunge astadi la cheltuielile fondarei și pentru intretinerea unei scóle industriale urmata dejá de unu numeru importantu de eleve.

O asociatiune asemenea s'a fundatu de un-dile la Husi, altu orasiu alu Romaniei. Este de doritu cá in tóte tierile femeile sa urmeze nisce asemenea generóse esemple și cá ele sa formeze societáti analóge. Déca dificultátile ce intempina nisce asemenea intreprinderi suntu mari, mari suntu și rezultatele ce decurgu din ele. Bunulu traiu alu tíerei depinde de ele in mare parte; căci din léganu, femeia este tovarasia și conducetórea barbatului. Cu cátu dara acestu stimabilu conducetóriu va fi mai inteligentu, cu atátu mai multu elu va scí sa-si crésca copiii și sa-i puna in positiune de a ocupá cu demnitate postulu care le va fi indicatu in marele edificiu socialu.

Dara aceste societáti reusi voru ele sa-si ajunga scopulu?

Fára indoiala; căci unde vointi'a ferma, unde dorinti'a progresului nu lipsesce, viitoriulu femeii este asigurat.

Crediu, dómna, ca aceste comunicatiuni cari onoréza nu numai Romani'a dara pre femeile din tóte tierile, nu potu fi de cátu fórte placute unei persóne cá d-vóstra, asiá de cunoscuta prin ardiatoriulu amoru ce are pentru seculu consideratu cá celu mai slabu, care face totulu pentru a propagá acestu sentimentu și care reusieste asiá de bine.

Devotat'a domniei vóstre.
Mari'a Tufelcica.

Locu deschisu.

Dle Redactoru! Cetindu Nr. 14 a stimabilului diariu ce-lu redigiati, și anume „notitie neplacute“ din ctulu Unedórei, despre abuserile ce aru comite solgabireii in acestu comitatu, cari bantue poporatiunea, fára a-si primí pedéps'a meritata, și anume dlu corespondentu și totu odata aspirantu de solgabireu dice ca solgabireulu din cerculu Almasiului aru fi batutu pre unu preotu gr. or. și altu omu de frunte, și in capu de nópte au dusu cu gendarmeria pre bravulu romanu Demianu din Balsi'a; subscrisulu 'mi iau libertate a respunde urmatórele:

Malitiós'a afirmare a dlui aspirantu de solgabireu, ca eu a-si fi batutu pre unu preotu romanu și altu omu de frunte din Cercu, nu este adeverata, pentrucă chiaru in cele 28 acuse malitióse date de bravulu romanu Demianu din Balsi'a la comitatu și inaltulu ministeriu in contr'a mea la nici o comisiune n'au acusat acésta, și déca aru fi acésta arate cu numele, care preotu și omu de frunte au fostu acel'a?

Escortarea bravului romanu Demianu din Balsi'a cu gendarmeria este adeverata, dara nu nóptea, fára diu'a, și sanatosu nu bolnavu pentrucă déca aru fi fostu bolnavu cá omu cu sciinti'a legii s'aru fi rectificatu cu visum et repertum, inse acést'a n'au facutu. Apoi dle corespondinte și aspirante de solgabireu te rogu a-mi raspunde ca ce bravuri au facutu dlu Demianu din Balsi'a de 'lu numesti și titulezi bravu, au dóra dta acelea fapte le numesci bravuri dela romanulu Demianu din Balsi'a, ca fiindu cá solgabireu mai multi ani in acestu cercu, nu numai ca au trasu și subtu pâna chiaru si pelea de pre bietulu poporu, dara si comunele din acestu cercu le au insielatu luându tacs'a infirmeriei cttense de câte 2 ori pre anu, din care unu rendu de bani iau ténutu pentru jebulu seu propriu, care fapte de insielaciune le dovedescu cuitetele sele proprii aflande la reg. judecatorie in Algyogy și care fapte de celaima au fostu și caus'a escortárei sele cu gendarmeria la reg. judecatorie?

Au dóra acelea fapte le numesce dlu corespondinte bravuri, pentrucă fostulu solgabireu Demianu au trasu de pre comune și privati nenumerate galete și ferdele de ovesu și prune pentrucă au lasatu pre bietulu locuitoriu sa-si bage vit'a in tiarena la pasiune in pamentulu seu propriu?

Au dóra pentru acea, ca pre tempulu lucrului de economie trimitea din specula plajesii sei pre sate la scótearea locuitoriloru la facerea drumului, pre cari numai dupa promiterea de galete și ferdele de ovesu și prune ii dispensá deia lucru pre tempulu lucrului?

Séu credu ca dóra pentru acea tituléza de bravu romanu pre dlu Demianu, pentrucă in cele 28 instantii date contr'a mea la comitatu și inaltulu ministeriu me denuntia și acu-

sédia ca eu sum romanu mare, cá solgabireu, ca nu sciu ungresce ca lucru romanesc, și ca tienu sigilu in cancelari'a oficiului romanescu, pre lãnga tóte, ca eu dela d-lui l'amu fostu preluatu, și inca in 2 limbi ale patriei, romanesc și ungresce?

Au dóra acelea fapte le numesce dlu corespondinte bravuri fatia cu dlu Demianu ca et sine potestate prae varicându palurile satesti, cu satele si-au facutu curti și alte celea in Balsi'a?

La tóte respundemi dle corespondinte și aspirante de solgabireu ca n'au comis bravulu romanu Demianu cá solgabireu fiindu, faptele acestea? — séu de nu me credi pre mine intréba judecatori'a reg. din Algyogy, unde-i stau cuitetele și actele in vr'o 12 cercetári criminale, și inca mai este sperantia de atâtea séu déca potfesce și mai multe.

(Va urmá.)

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Februaru (11 Mart.) 1876

Metalicele 5%	67 30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70 90
Imprumutulu de statulu din 1860	111 50
Actiuni de banca	890 —
Actiuni de creditu	171 50
London	145 85
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77 —
„ „ „ Temisiorene	76 —
„ „ „ Ardelenesci	77 50
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	103 70
Galbiu	5 44 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	9 27 1/2

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii vacante de capelanu in comun'a bisericésca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratulu Gioagiului II-le se escrie concursu pâna in 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu stolaru dela 160 familii in suma circiter de 100 fl. v. a.
2. Salariu ficu 100 fl. v. a.
3. Unu jugeru pamentu.
4. Unu jugeru gradina cu pomi și pentru legumi.
5. Locuintia libera și 4 orgii lemne de focu.

6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectivu, va primí o remuneratiune annale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, voru aterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisulu oficiu protopresbiterale.

Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.

Sabinu Piso,
protopr.

(2—3)

Nr. 28—1886

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii a Vidrasului, din protopresbiteratulu Ternavei inf., in urm'a otaririi Prévenerabilului Consistoriu archidiecepsanu de sub nr. 700—1873 se escrie cu acést'a a III-a óra concursu cu terminulu pâna la 28 Martiu a. e.

Emolumintele suntu:

1. Portiunea canonica de 16 Jugere 1416⁰ aratoriu și cositura.
2. O di de lucru cu palm'a (claca) dela 58 familii.
3. Dela 58 familii câte o ferdela cucuru cu grauntiu.
4. Stol'a usuata de pâna acum.
5. Casa parochiale cu 3 incaperi.
6. Usufructulu cintirimului vechiu pe care este cas'a parochiale.

Doritorii de a ocupá acestu postu preotiescu suntu pofiti a tramite concursele sele bine instruate, in sensulu stat. org. subscrisulu pâna la terminulu de alegere prefiptu in 28 Martiu a. e.

Cu intielegerea comit. parochialu.
Deagu 12 Februaru 1876.

Daniulu de Tamasiu,
adm. prot.

3—3